

Söndag den 10 april Stockholm 7° | yr.no

SvD | NYHETER

Järva kommun har hittat 120 platser med gammalt avfall. Flera av dem måste åtgärdas för att inte sprida miljögifter i mark och vatten.

9 april 2011 kl 22:37, uppdaterad: 10 april 2011 kl 08:18

Under markytan ligger nedlagda, ibland bortglömda, soptippar. I en färsk kartläggning i nio Stockholmskommuner hittades 120 platser med gammalt avfall. Flera av dem måste åtgärdas för att inte sprida miljögifter i mark och vatten.

En jämn ström av ungdomar är på väg till simhallen i Järfälla. De passerar en plätt gräsklädd mark där avfallsslagg och aska från Lövsta sopförbränning tippades på 1960-talet. Förhöjda värden av arsenik, bly, alifater, koppar och zink har uppmätts, ämnen som kan vara farliga om de hamnar i kroppen, exempelvis när barn stoppar jord i munnen.

Tippen bedöms vara i högsta riskklass i den kartläggning som nio Stockholmskommuner lätit göra genom sitt gemensamma avfallsbolag Sörab. Det innebär att risken för att människor ska exponeras för gifterna är "mycket stor" och att de kan spridas till mark, grundvatten och ytvatten.

Intill de övertäckta slagg- och askresterna ligger en ishall, fotbollsplaner och en sporthall. I närheten finns flera skolor. Enligt Järfälla kommuns miljöchef Karin Seleborg är området inhägnat. Men när SvD åker dit för att titta saknas staket runt stora delar av markplätten.

– Där sitter det människor på sommaren. Det har aldrig varit förbjudet att gå där, berättar en förbipasserande kvinna som bott i Järfälla i 40 år, men aldrig hört talas om att det har varit en dumpningsplats avfall där.

Efter att SvD uppmärksammat miljöchefen på det, skickar hon ut en inspektör. Därefter inleder hon ett ärende mot fastighetsägaren - Järfälla kommun - om att inhägnaden delvis saknas, trots

att kommunen beslutade om det 2003. Samtidigt täcktes avfallsområdet över med jord. Sedan dess har inget gjorts. Nyligen hittades ännu mer aska från Lövsta sopförbränning några hundra meter bort, i samband med grävningar för dagvattenledningar.

– Vi handlar upp marksanering för att kunna fortsätta gräva. I samband med det ska en noggrannare inventering göras av hela det här området vid simhallen, skolan och ishallen, säger Björn Sundblad, fastighetschef i Järfälla.

Jeanette Winter vid konsultföretaget Ramböll som har gjort kartläggningen på Sörabs uppdrag, anser att deponin bör tas bort.

– Det finns en hälsorisk. Framför allt om markanvändningen ändras, om den ska grävas i. Man bör vara medveten om att det kan finnas höga halter kemikalier där som är giftiga för människor, säger hon.

21

nedlagda deponier hamnar i riskklass 2, vilket innebär att de utgör en stor risk. Tre stycken ligger inom riskklass 1 och bedöms utgöra en mycket stor risk.

I kartläggningen har 120 nedlagda deponier riskklassats: tre stycken i riskklass 1 och 21 i riskklass 2, det vill säga "stor risk" för att farliga ämnen kan spridas till mark och vatten. Deponier i både riskklass 1 och 2 bör utredas vidare och åtgärdas om så krävs.

Naturvårdsverket tar för närvarande fram en nationell avfallsplan. I den betonas att kommunerna måste skynda på med kartläggning och riskklassning av sina gamla deponier. Hittills finns drygt 3 600 deponier registrerade och var tredje, 1 194, har riskklassats. Tre procent finns i riskklass 1 och 30 procent i riskklass 2.

Hur många kommuner som ännu inte har gjort detta arbete har Naturvårdsverket ingen uppgift om.

I Lidingö kommun finns två nedlagda deponier i högsta riskklass. En av dem ligger vid Mosstorp, nära ett kolonilottsområde och en förskola. Jordprover visar höga halter kadmium, bly och koppar samt cancerogena aromatiska kolväten. Sannolikt är det industriavfall från Shell och Aga som har tippats.

Till skillnad från Järfälla agerade Lidingö omedelbart efter att ha fått kartläggningen i sin hand. Mark- och grundvattenprover har tagits.

– Vi har inte hittat några föroreningar vid kolonilotterna eller vid förskolan. Indikationerna är att deponin ligger en bit bort där det tidigare låg ett träsk, säger Tomas Ragnell, miljöchef i Lidingö kommun.

Men platsen för var avfallet ligger var svår att hitta. I detektivarbetet hjälpte 95-åriga Lidingöprofilen Vera Sandahl-Jacobsson till.

– Jag gick där på min väg till och från skolan på 1930-talet såg hon hur träsket fylldes igen med sopor. Jag tog kontakt med kommunen när jag såg i Lidingö tidning att de höll på med kartläggningen här. De vet ju inte hur området såg ut förr, säger hon.

I mitten av april får Lidingö kommun resultaten från provtagningarna och kan då bedöma vad som behöver göras med området.

– Det beror på utbredningen och vilka halter det är av ämnena. Idag är det parkmark med gräsmattor och en hundrastgård i området. Då får vi avväga vilka risker som kan vara aktuella, säger Tomas Ragnell.

Att spärra av platsen från människor och djur, som Järfälla har gjort, är inget alternativ, anser han.

– Är det problem med marken så går man in och löser det. Det här är ett fint område för rekreation.

Dyrast blir det om massorna måste grävas ur på djupet och ny jord ska fyllas på. 70-80 centimeter från ytan och neråt bör vara ren jord för att området ska vara riskfritt.

SUSANNA BALTSCHJEFFSKY

susanna.baltschjeffsky@svd.se

Fler artiklar av skribenten [Blogg](#)